

Joda, Arnfinn Moland: Storbritannia og Frankrike var medskyldige i den tyske okkupasjonen av Norge – og landssvikoppgjøret var faktisk svært strengt.

Historiker på krigsstien

Thorleif Øisang
tidl. skolesjef i Bærum

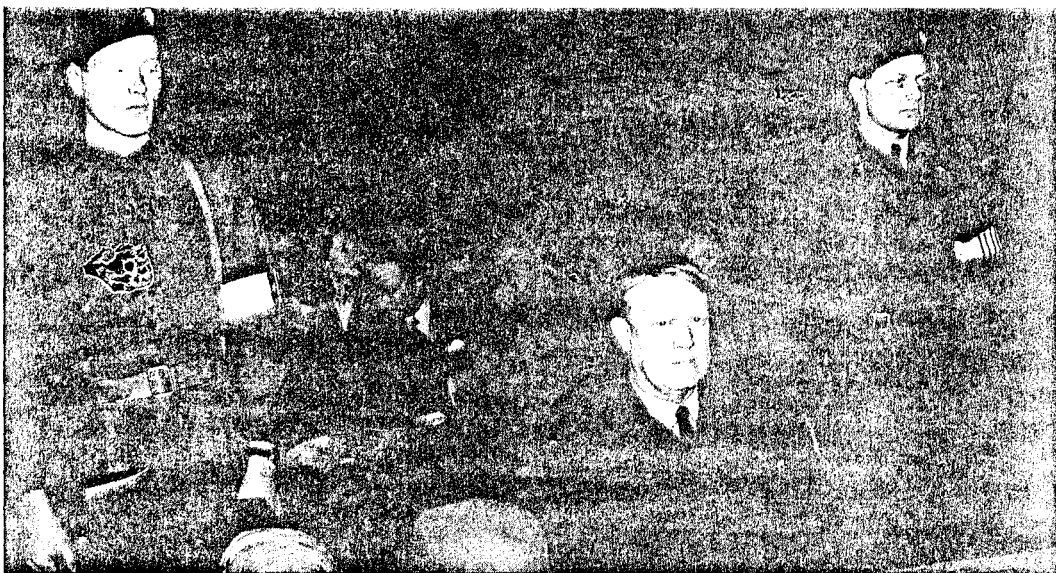
Historikeren Arnfinn Moland har i en kronikk i Dagbladet nylig, øyensynlig satt seg fore fullstendig å knuse synsmåter jeg ga uttrykk for i en kronikk i Aftenposten for 27. februar, «Spar oss for overdreven selvros». – En tilsvarende maltraktering synes også, i den samme kronikk, å være tiltenkt Kjell Fjørtoft. Jeg føler meg ikke overbevist om at Moland vil lykkes i sitt forsett.

Moland hevder at jeg, i min artikkel for midler 50 år gammel tysk propaganda, blant annet ved å si at «Både Storbritannia og Tyskland hadde skip i sjøen med det formål å besette Norge». Om akkurat dette uttaler historiker, utenriksredaktør og senere direktør ved Nobel-instituttet, Jakob Sverdrup, i Aschehougs Verdenshistorie, utgitt 1958, bind 8, side 134, følgende:

«Flåter både fra Storbritannia og Tyskland var samtidig i sjøen med full fart mot Norge. Den tyske aksjonen gikk etter planen, men den allierte slo fullstendig feil». – Og han sier videre: «Den 9. april hadde tyskerne besatt alle de havner som de allierte hadde planlagt å sette seg fast i – med norsk samtykke som følge av en tysk motaksjon.» (Understrøkingar av meg).

På samme side i dette verk kan man forøvrig lese mer om de alliertes planer om å gjøre landgang i Norge før de visste hva tyskerne hadde til hensikt. Jeg viser eller til at utenriksminister Halvdan Koht, i Stortinget 8. april 1940, uttalte: «Eg trur beint fram at britane driv krigen inn på norsk territorium».

Hvis man leser sidene 25-72, første bind, i Aschehougs store verk «Norge i krig», bindet skrevet av Ole Kristian Grimnes, får man et nærmest overveldende inntrykk av at både Storbritannia og Frankrike var svært opptatt av å utvide krigen, men lengst mulig vekk fra egne grenser, og ganske spesielt å utvide krigen til de skandinaviske landområder. Påstanden om at vestmaktene forsøkte å trekke Norge med i krigen, at de ville lokke tyskerne hit opp, og at det derfor egentlig var vestmaktene som hadde skylden for overfallet, sier Grimnes «ikke kan avvises».

VIDKUN QUISLING for retten – et landssvikoppgjør som er lite å rose seg av.

Men han føyer til at denne påstand nok rammer franskmennene sterkere enn britene. – Noe jeg for min del ikke er så helt sikker på. Videre vil jeg nevne at overlege Johan Scharffenberg, en person hvis innsikt og dommekraft av de fleste vurderes meget høyt, i sin bok «Norske aktatyper til okkupasjonens forhistorie», sier at han «på grunnlag av sikre kjønngjerminger» må svare Ja på spørsmålet om vestmaktene søkte å trekke Norge inn i krigen og at de forberedte baser på Norges kyst. Han svarer også Ja på spørsmålet om Tyskland fant de skandinaviske lands nøytralityt mest fordelaktig for sine egne interesser, og han svarer Ja på spørsmålet om Tyskland hadde grunn til å trykte en britisk-fransk okkupasjon av Norge.

Tysk propaganda – eller fakta

Synsmåter i tradisjon med ovenstående er i det senere kommet til uttrykk fra flere svært kompetente hold. Synsmåtene betraktes, av dem som har gitt på uttalelsene, ikke som særlig opplysningsvekkende. Men de bekrefter faktisk at det vi under og etter krigen i lange tider avleide som tysk propaganda, i virkeligheten hadde vesentlige elementer av sannhet i seg. England og Frankrike var sterkt medskyldige i at Norge ble okkupert.

Om rettsoppgjøret, som Moland forsvaret, mener jeg faktisk: A innlede et rettsforlik mot 100 000 nordmenn for landssvik – av en befolkning på under fire millioner – og å dømme innpå

50 000 personer til kortere eller lengre straffer og å avsi 37 dødsdommer vitner om et svært strengt landssvikoppgjør. Jeg synes dette er lite å rose seg av. Hva angår innføring av dødsstraff i forbindelse med landssvikoppjøret, er det også grunn til å nevne at det ikke var enstemmighet for dette ved behandlingen i Stortinget. Fremtredende personer utenfor Stortinget, som overlege Scharffenberg, biskop Berggrav og redaktør Christian Oftedal uttalte seg også klart mot dødsstraff.

Vektorende min påstand om at Norge opplevde en mild okkupasjon, hva Moland synes å være svært uenig i, vil jeg sitere hva professor Johs. Andemass sier i sin bok «Det vanskelige oppgjøret»:

«De tyske okkupasjonssoldatene i Norge oppførte seg stort sett eksempelvis. Disiplinen var streng, og i betraktning av at det dreiet seg om flere hundre tusen mann, var overgrepene overfor befolkningen sjeldne.»

En opplysning til historikeren Arnfinn Moland: De uhyggelige historiske begivenheter som har sammenheng med «De lange knivers natt», knytter seg ikke til den franske motstandsbevegelsens oppgjør med de franske nazister, hva synes å fremgå av Molands fremstilling. «De lange knivers natt» er som kjent betegnelsen på Hitlers blodige oppgjør med den politiske

50 ÅR ETTER

Tidligere kronikker: «Sporet til Auschwitz» av Adolph Denis Horn 24.1., «Symbolet for Holocaust» av Leo Eitingor 27.1., «Tyskertosene og norsk psykiatri» av Randalf Alnæs 6.2., «På krigsstien – bokstavelig talt» av Arnfinn Moland 21.3.

kampavdeling SA og dets stabssjef, Ernst Röhm i 1934. Imidlertid unnskylder ikke dette det «gatens parlament» som forekom i enkelte land etter den tyske okkupasjon.

Arnfinn Moland irriteres øyensynlig over at *gandinger* som jeg har en mening om krig og okkupasjon. Han mener visst at dette er noe som bare skal være forbeholdt faghistorikere, en gruppe han selv angivelig tilhører. Ja han er svært omhyggelig med å presentrere meg som «den gamle skolesjef», underforstått: som ikke er noe å høre på.

Han vil nå ha slutt på at «viktige problemstillinger forkludres og tøvetes påstander får stå ukommentert». Han forsikrer imidlertid at nå skal gamlingene foies av banen for man «skal vite at ungdommen av idag og kommende generasjoner har helt andre og langt rikere kilder å øse av til forståelse av denne epoken i vår historie.»

Faktisk forekommer det meg at Molands syn i denne sak er representativt for den indoktrerte og ortodokse oppfatning, mens mine synspunkter inviterer til motforestillinger nettopp fra den gamle, garvede og feirede okkupasjonsgarde.

Imidlertid ser vi fram til at Moland og hans unge venner setter i gang med å øse av de rike historiekildene, som hittil angivelig har vært skjult for de fleste, men som skal gi oss ny og epokegjørende viten om krigen og okkupasjonen i Norge.

Dagbladet Akersgt. 49, Oslo. POSTADRESSE: postboks 1184 Sentrum, 0107 Oslo

SENTRALBORD 22 31 06 00:
Kl. 07.30-24.00, søndag 17.00-23.00.
Direkte linjer når sentralbordet er slengt.
Sentralredaksjonen 22 31 07 42, Vaktstjef
22 31 07 61, Utenriksredaksjon 22 31 07 72, Sport
22 31 07 98, Diktatfon 22 31 07 92. Setterfaktor
22 31 07 51, 22 31 07 22.
Resepsjon 22 31 08 88.
Telegramadr.: Dagbladet, Oslo. Teleks 71020
Dagbladets elektroniske avis:
http://www.telepost.nord.dagbladet.no/
(Dagbladet tar betalt for seg retten til å distribuere
nærstående innlegg i vår elektroniske utgave på Internet)

ELEKTRONISK POST:
Sjefredaktør Bjørn Simonsen:
X-400: G. Bjørn S. Simonsen P. dagbladet.A-telemax.C.no
Internet: Bjorn.Simonsen@dagbladet.no
1000-Fipset: X.400 S-1000fipset.P.dagbladet.A-telemax.C.no
Internet: 1000fipset@dagbladet.no
Kort&Godt:
X-400: S. KortogGodt.P. dagbladet.A-telemax.C.no
Internet: KortogGodt@dagbladet.no
DIREKTE TELEFONER:
Tjeftelefonen 22 31 00 00
Telefaks: Løssalg 22 31 04 24

Redaksjonen 22 42 95 48/22 31 09 79
Produksjonen 22 31 06 05
Administrasjon/teknisk 22 31 05 08
Administrasjon/teknisk 22 31 06 08
Omslagsavdelingen 22 31 06 06
Telefoto
Ansatte 950 30 60
Kjøretørford
0270 1400 (inkl. 11.00) 67 97 33 19
Løssalg 22 31 05 11
Distribusjon 67 97 33 19
Dagbladsentralen 22 42 85 67
K/S A/S Dagblad-Trykk, Lorenskog 67 97 33 16

UTLANDET:
Brusset: Rue Belhard 199, Brussel 1040.
Tlf.: 095-322-250 741-1
Telefaks: 095-322-230 7355
Journalist Morten Strand

New York: c/o New York Newsday, Two Park Avenue,
N.Y. 10016, USA
Tlf.: 095-1 212 532 6894.
Telefaks: 095-1 212 532 6932.
Journalist John Arne Markusson,
tlf. privat: 095-1 212 355 2567
Faks privat: 095-1 212 755 2358